

11. 1. 2026 – Když Samuel zemřel...

1. čtení: 1Sam 28, 1-8

Píseň: EZ176 – Někdo mě vede za ruku

Základ kázání: 1Sam 24, 12 – 25, 1

Kázání: Milí shromáždění,

s nástupem adventu jsme přerušili příběhy doby královské. V místě šikovném – vše se zdálo skončit mezi Saulem a Davidem dobře: David totiž mohl zabít Saula v jeskyni, kde Saul „vykonával potřebu.“ Davidovi spolubojovníci ho dokonce přesvědčovali, že taková příležitost je *dar od Boha* – usmrtit svého nepřítele.

David však odmítl. Své spolubojovníky. Zdánlivý „Boží dar.“ Naopak rozpoznal, v čem byl dar takové příležitosti skutečně Boží: Byl ke *spáse* hříšníka. K záchraně i nepřítele. Krále Saula, který se opakovaně pokoušel Davida zabít. *Tak* poznáme vždy Boží dary – jsou ke spáse, k záchraně. I hříšníků. I nepřátel. Jak o tom bude o víc než tisíc let později hovořit také Boží Syn Ježíš Kristus.

Tak se David tohoto Božího daru chopil – riskoval sám sebe, přímo svůj život, pro záchranu Saula. Tím, že se mu prozradil. Ačkoli Saul byl na výpravě usilující právě David zlikvidovat.

A Saul na Davidova slova i odhalení, odkrytí, *zjevení* (tak řecké apokalypsó) odpověděl *pokáním*. Obrácením. Rozpoznal a přijal, že David je Boží mesiášský král. Že *David* bude vládnout Božímu lidu. A vládnout má. A *král* Saul dokonce *požádal pronásledovaného* Davida o milosrdenství: Aby nevyhubil Saulovo potomstvo. Jak se tomu David již zavázal s Jónatanem.

Tak se vše zdálo končit idylou. Až novozákonní a kristovskou. Hříšník, super-zlý člověk se *obrátil*. Změnil. Také díky risku, oběti pronásledovaného, utlačovaného Božího věrného.

Tak proč neskončila ta 1. kniha Samuelova? Proč se tedy Saul nevzdal královské koruny? Proč vůbec Bible pokračuje dál...?

To vše i další má napovídat, co Bible opakuje pořád dokola: Jakmile dojde na *domnělou* idylku – řítí se na nás zásadní zlom. Často katastrofa. Protože jde o idylu *lidskou*. O splnění *lidských* přání a vůle. Lidských představ o ráji a dokonalosti. Božího království mezi námi. A to jsou představy stále znovu sobecké, sebestředné, pyšné, hříšné. A proto působící utrpení a zlo.

A příběh to prozrazuje hned vzápětí: Hned poté totiž *zemřel Samuel*. To se na první pohled může zdát být opět potvrzením idyly: Starý Samuel toho přece tolik vytrpěl! Tolik problémů řešil! I toho Saula a Davida! Ale teď, když už je mezi nimi vše dobré, mohl v pokoji odejít. Jak o tom zpívá např. Simeon s Ježíšem v náruči (Lk 2, 29-35).

Jenže to je opět lidská představa. Kterým chceme stále všechno přizpůsobit, ohnout. Pro které hledáme znovu a znovu „důkazy“ – pro potvrzení *toho svého*. Kdežto vše, co se nám nehodí, přirozeně lidsky ignorujeme. Děláme, že vůbec neexistuje. Ačkoli je to tolikrát očividná pravda.

Také proto Bible zvěstuje stále znovu *proti* lidské přirozenosti. Zvykům. Představám. Vzpomeňme na vánoční příběhy! Tak i nyní: Samuel zemřel. *Ten* Samuel. Velký, velevýznamný prorok a soudce. A Bible je s tím hotová v jedné větě.

Žádné sáhodlouhé popisy pohřebních obřadů. Jak to bylo s dědictvím. Co ti jeho nezvedení synové. Jestli přišel Saul. Nebo David. Jedno souvětí o Samuelově smrti a pochování a oplakávání.

A ještě navíc Samuelova smrt slouží jako *kontext* jiného příběhu: David se odebral do Páranské stepi. V níž se odehraje dlouhý příběh s Nábalem a jeho ženou Abigajil.

A aby toho nebylo málo: Samuelova smrt je v Bibli připomenuta podruhé. V podstatě stejně. Zmíněna *opět* jakoby mimochodem jako součást zápletky jiného příběhu – Saulova zbavování se nekromancie (= věštění z mrtvých). Přičemž právě zemřelého Samuela se bude Saul pokrytecky doprošovat o pomoc.

Je takovéhle biblické přistupování ke smrti správné – vyřízeno jednou větou? Vždyť dnes máme v Západním světě za to, že každá smrt je hrozná trauma. Že je to něco strašně špatného, zlého. Pohřeb je hromada řešení lidských často nesmyslů. Zato období smutku jsme zároveň pyšně a pokrytecky opustili. Ale smrt je přece takové trauma!

O to podivnější se zdá být postoj Bible, že stejně hovoří o smrti takřka každého. I Abrahama, Izáka, Jákoba – také s jejich smrtí a pohřby je Bible hotová v jedné, dvou větách. Stejně s Mojžíšem – ani nevíme, kde „ten největší z proroků“ byl pohřben. Stejně také s Ježíšem.

A stejně s těmi, kteří *nezemřeli*: I konec pozemského života Henocha i Elijáše jsou vyřízeny v jedné, dvou větách. Ani u takových událostí se Bible v ničem nenimrá.

Opakovaně a znovu Bible konec života, smrt moc neřeší. V podstatě vůbec. Samozřejmě zachová náležitou úctu tělu zemřelému – a když tomu

tak nebylo, tak *to* Bible naopak dost dlouze a zásadní řeší. Čeká nás to s mrtvolou např. Saulovou.

Tak se zdá být Bible strašně post-moderní. My přece smrt domněle také moc neřešíme. Tak někdo umřel. No a co. Šup a jedeme dál, musíme – vždyť hele, co všechno se děje spolu s úmrtím někoho jiného. Jak nápadně při smrti Mojžíše, Ježíše, Samuela...!

To ale jen *už zase* chceme Bibli, Božímu Zjevení, vnutit svůj pohled. Dojem. Víru. Přesvědčení. Tradice. A tak si podpořit svůj dojem, že smrt hlavně ignorovat. Neřešit. Nedumat nad ní. Nakonec tzv. „světský stát“ nám dopřeje volno sotva na den pohřbu. Tak na tom asi něco bude. Ne?

Ne. To je samozřejmě úplně špatně. Všechno. K úmrtí blízkého *má* vždy patřit období smutku. Abychom odžili, zpracovali zároveň přerušení a zároveň trvání vztahu se zemřelým. Protože z jeho strany už nemůže pokračovat. Ale zároveň zřetelně trvají důsledky jejich rozhodnutí a života.

A stejně zřetelně pokračuje ze strany živých vztah se zemřelým. V praktické rovině očividně – kdo a proč řeší pohřeb? Jak po léta a desetileté také v rovině emocionální a společenské! Smrt *není* přerušením vztahu. Je přerušením jen jednoho rozměru daných vztahů. Hle, každý vztah k věcem. A nápadně přece pokračuje vztah také *Boha* k zemřelému!

A to v pravěku, starověku, středověku, novověku nemusel nikdo nikomu vysvětlovat. Bylo to očividné. Samozřejmé. Stejně jako bylo samozřejmé, že dvacetiletý člověk zažil už řadu pohřbů – svých nejbližších i ostatních.

Až donedávna totiž nemusel nikdo nikomu vysvětlovat ani připomínat, co je a není smrt. Jak samozřejmě a nevyhnutelná je. Že *není* zdaleka tak strašná, jak je nám předkládáno „světskou“ společností. Která nám ale zároveň sebrala čas na odžití této „hrůzy.“ Typicky pokrytecky v přirozeném náboženství i logice.

Ale dnes, zejm. v západním světě, musíme připomínat i nejzákladnější skutečnosti. I smrt. I život samotný – kde se vzal.

Tak musíme připomínat i, že smrt *není* koncem vztahu. Ani vztahů. Ani jejich *přerušením*. Je jejich proměnou – druhá strana už se jich nebude aktivně v tomto světě účastnit. Ale i po smrti *trvají* důsledky života zemřelého. Důsledky jejich rozhodnutí, činů, způsobů. Jak to sledujeme u praotců. Budeme u Samuela. A, mimochodem, je to docela důležité také u Ježíše Krista.

A tak s dnešními oddíly: Hle, co způsobil odchod Samuelův. Samuel se *dočkal* usmíření Saula a Davida. Nezemřel dřív, než k tomu došlo. A hle, *jakmile* zemřel, *okamžitě* šla situace od desíti k pěti celého Božího lidu. Vždyť byl veledůležitým prorokem a soudcem!

Protože Nábal se bude chovat naprosto odporně, hloupě až protizákonně už proti *přirozenému* právu a logice. Jeho manželka mu bude muset zachránit život. Saul *hned* provdá Davidovu manželku Míkal někomu jinému. Poté *už zase* zkusí Davida zlikvidovat. David se bude skrývat u Pelištejců a s nimi spolupracovat. A Saul se bude domáhat rady od zemřelého Samuela.

Hle, jak šlo všechno okamžitě od desíti k pěti, když *takový* člověk zemřel. Člověk vskutku Boží. Slovem i činem. Jak to opět čteme např. u praotců – Ezau s Jákobem se rozhádali *až po*, a nedlouho po, Abrahamově smrti.

Také proto Bible odmítá spekulovat o posmrtném životě, podsvětí, peklu. Proto hovoří velmi stručně o smrti takřka každého. A raději předkládá *důsledky života* a smrti – zemřelého i ostatních. Důsledky toho, jaké vztahy, s kým a jak jsme žili. Místo věštění z jejich ostatků a dalších nekromantských pověrečných tyjatrů.

Protože i po smrti *pokračuje*, kým člověk byl: Božím stvořením. Trvají naše činy, slova, rozhodnutí. Tak nápadně to vše zlé, co zůstalo neuzavřeno, nevyřešeno. Nezastaveno. Neudobřeno. Neusmířeno. Ale stejně také dobro – tak nápadně také v *absenci* dobra, v nepřítomnosti toho, kdo tolik dobra působil a přinášel.

A tak trvají, *pokračují* i vztahy živých k zemřelým. Rodičům. Dětem. Přátelům. Partnerům. Nepřátelům. Z veliké Boží milosti. Abychom o to méně působili zla – protože naše i jejich zlo zůstane nějakou dobu v tomto světě po smrti každého. A škodí zejména nejbližším.

A ještě důležitěji: Abychom mohli udobřit, napravit, usmířit, co ještě lze. Abychom mohli dál projevovat úctu, lásku k zemřelé(-mu). Abychom nepřestali být vděční za jejich dobro. Abychom pokračovali v *jejich* dobru. Abychom tak nápadně viděli sílu Božího stvoření. A vzkříšení. A tak milosti a pokoje.

I ve smrti. I nejbližších. I nepřátel. A podle i *této* podoby Boží milosti abychom všichni *žili*. I kdyby pohřeb byl hotový za patnáct minut.

Amen

Píseň: EZ549 – Chvaliž Hospodina